

Poem för nyårsvaka jämte andra
poem, passande till deklamation vid
fester o...

Ahlin, J. O.,

81 B b Br.

vitte. Lund
rykt.
(Be)
o

POEM FÖR NYÅRSVAKA

JÄMTE

ANDRA POEM,

PASSANDE TILL DEKLAMATION VID FESTER OCH

SAMMANKOMSTER

AF

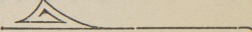
J. O. AHLIN.

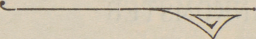
FÖRFATTARENS FÖRLAG.

Pris 15 öre.

1902

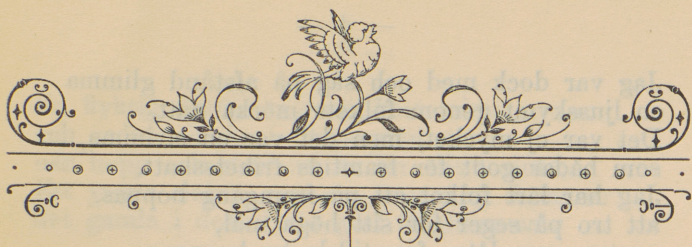

Étt fritt och lyckligt lif
är målet för folkens sträfvan.

Stockholm, Oskar Eklunds boktr., 1902.

Det gamla årets monolog.

(Det gamla året, i en skröplig gubbes gestalt,
deklamerar följande:)

Här står jag gammal, ensam, öfvergifven,
till evig ro i mörka grafven dömd.
Från lifvets skådeplats jag är fördrifven,
min tid är ute, snart nog är jag glömd.
Mitt värf är slut, jag sträfvat hvad jag hunnit,
min hela kraft jag lagdt i livvets strid.
Fast ofta sviken, något jag dock vunnit
och äfven jag sett hoppets stjärna blid.
Den grund, jag lagdt, skall frihetstemplet bära,
där nya slakten ljus och sanning lära.

Hvad har jag gifvit åt den nya tiden?
Hvad har jag hoppats, sträfvat, tänkt och drömt?
Hvad stort är kvar från tid, som är förliden?
Står något åter, när mitt lif är glömdt?
Jag vet det ej. Åt nya år och slakten
jag lämnar lösningen på livvets strid.
Nu går jag bort. Snart ringer morgonväkten,
som bådard natt för mig från tid till tid.
Men fastän år och slakten snabbt försvinna,
skall ljuset seger småningom dock vinna.

Jag var dock med och såg på afstånd glimma
en ljusskymt genom folkets mörka natt.
Det var ej mycket, men det var en strimma,
som bådar godt för framtids frihetsskatt.
Jag har lärt folket att på framgång hoppas,
att tro på seger för sitt höga mål,
en tro, som låter framtidslucky knoppas
och uti viljan lägger kraft och stål.
Och den, sin styrka och sitt värde känner,
till högre flykt han vingen modigt spänner.

Ett fritt, ett lyckligt lif uti förening
det är ju mänsklighetens ideal.
Att finna detta är ju allas mening,
för detta göres offer utan tal.
Men tiden lider, seklerna försvinna
och målet ändå alltid fjärran är.
Och årens korta lif och dagar rinna
med tidens ström, som endast glömska bär.
Men hvarje år åt nya året gifver
ett hoppets arf, som tviflets moln fördrifver.

Så sträfva folken rastlöst för sin lycka
och röna motstånd af en hjärtlös hop,
som mödans frukter söker åt sig rycka
och kväfver skonslöst massans ångestrop.
Den ene fråssar och den andre lider,
så är det ständigt tidens dystra gång.
Men tyst och obevekligt tiden skrider
och hvarje mänskas lefnad blir ej lång:
Rätt som hon yfves öfver makt och lycka,
står döden fram att lifvet till sig rycka.

Fåfänglighet, förgänglighet! det ljuder
igenom världarna från tid till tid,
och obevekligt detta ropet bjuder
att lämna lifvets både fröjd och strid.
Ett år — hvad är det inför evigheten?

En flyktig dröm, en enda kort minut,
och sedan sjunka i förgängligheten,
när hopp och sträfvan är för alltid slut.
Ett yngre släkte, som om framgång drömmer,
det gamla i dess tysta graf förglömmet.

Hälsning till det nya året.

(Andra tablån framställer det nya året i ett barns gestalt.
En därtill på förhand utsedd person framträder och hälsar det
nya året på följande sätt:)

Du kommer med mod, du kommer med hopp
åt längtande släkten på jorden.
Du växer i frihet och rätt i ditt lopp
i handlingens kraft och i orden.
Du växer dig stark, vi hoppas på dig,
att du ger oss framgång och jämnar vår stig.

Du tagit ett arf af det gamla, som gått,
ett arf att förvalta och vårda.
Ett stort och ett dyrbart uppdrag du fått,
och striderna blifva nog hårda.
Men vapnet i striden är sanning och rätt:
med den ger du seger åt människors ätt.

Du kommer med framtids föryngrande bud
om bättre och sällare tider.
Du kommer i löftets förskönande skrud
till folket, som kämpar och lider.
Ja, kom att oss väcka till handling och lif!
Allt mörker och missmod ifrån oss fördrif!

Du kommer med gryende ljus i din blick,
du kommer med sol på din panna,
du kommer med fröjd uti later och skick,
med tankar så rena och sanna.
Må verklighet blifva din bådande fröjd
och aldrig din friborna ande bli böjd.

Framför dig med klappande hjärtan vi stå,
vi bida ditt verk och din ära.
Säg, skall du som segerrik framför oss gå,
är seger och framgång oss nära?
Du nya, du unga, du hoppfulla år,
vår hälsning, vår kärlek till offer du får.

Det gamla i mycket har gäckat vårt hopp
och sviken vår tillit har blifvit.
Skall du bli den sol, som till glädje går opp,
när dimmorna undan du drifvit?
Vi tro det, och därför vår hälsning är varm:
Välkommen, och växe till styrka din arm!

Ja, växe din känsla och växe ditt mod
till rätt för de små, som förtryckas,
då skall i vårt hjärta och minne din stod
med tacksamhetsblommorna smyckas.
Vi stå här beredda att följa med dig.
Du barn uti tiden, åt lyckan oss vig!

Gif seger, gif jämlikhet, sanning och rätt,
gjut glädje och frid öfver jorden!
Och jämna vår väg och gör tillvaron lätt,
sprid ära på nytt öfver norden!
Välkommen du nya, du hoppfulla år,
vår hälsning, vår kärlek till offer du får!

Gå din egen väg.

Misströsta ej, fast väntan synes lång:
du seger vinner, målet når en gång.
Och blifver striden mödosam och hård,
får du ett tack uppå din minnesvård.

Fäll icke modet, då du motgång har,
den bästa hjälpen har du alltid kvar:
din tro på framgång, segerviss och varm,
skall leda dig igenom världens larm.

Låt aldrig utaf irrsken dåra dig:
det flyktar ständigt undan på din stig;
det skänker endast ett bedrägligt hopp
och tröttar ut dig med ett fåfängt lopp.

Ju högre mål du går att kämpa för,
dess starkare dig tron på framgång gör:
i denna tro du segrar mot en värld
och glad du går din mödosamma färd.

Det är en stor, en ädel, helig strid
att offra allt för mänsklighetens frid.
Till denna strid för ringa ingen är,
blott i sitt bröst han tro på framgång bär.

Du ser dig ensam, misstrodd — ja, hvad mer!
Haf tålmod till dess man rätt dig ger.
Ty sanningen dock segra skall till slut,
hur mörkt det äfven mången gång ser ut.

Med segertro du storverk göra kan
och kraftigt kämpa striden som en man.
Med segertro kan du i döden gå
emot det höga mål, som du vill nå.

Och blicka framåt, uppåt mot den höjd,
där framtidsfolket njuter segerns fröjd.
Då skall det tunga missmod jagas bort
och göra väntan på din seger kort.

Och till din graf skall nya slakten gå
Och af ditt minne mod och styrka få
att hoppfullt strida ädel, helig strid
för mänsklighetens frid till evig tid.

De fattigas vänner.

⌘ Vad det är lyckligt, att vårt dumma folk
har skydd och hjälp i den förnäma världen
och att så mången from och kristlig tolk
för folkets väl det finns på lefnadsfärden.
Det bästa sätt att sorgfri välgång nå
de fattiga tillräckligt veta få.

Predikarbröder utaf alla slag
I landet svärma kring så tätt som flugor
och skrika ut sin dumhet natt och dag
i kyrkor, bönkapell och torparstugor.
Och alla sjunga de på samma trall:
den arme träla, tiga, lyda skall.

Och »kristlig» tidningsman, af makten lejd,
om sparsamhet i hvarje nummer skrifer.
Mot folkets slöseri han går i fejd
Med en lakejsjäls köpta tjänsteifver:
»Den fattige skall spara, så han har
sin goda bärgning under ålderns dar».

Att spara, när man endast svältlön har,
det är den fromma konsten nu för tiden.

Den, som i välstånd lefver goda da'r,
ser i den konsten bästa samhällsfriden.
Men spara själf — det tänker han ej på:
han får pension, när ålderns dagar nå.

Från hus till hus den fromma damen går
och manar alla fattiga att spara:
med sparsamhet man emot välstånd går,
det kan den rika frun så väl förklara.
Men mat för stunden åt de nakna små,
det tänker ej den fina damen på.

O, fromma enfald, grofva gäckeri
med nödens barn! Är det att lindra nöden?
Är sådan dårskap from filantropi?
Nej, det är hån, som värre är än döden.
Har man ej mer att ge än dårars råd,
så kan man spara äfven denna nåd.

Hopp och verklighet.

(Ur småfolkets lefnadsaga.)

Det var så ljust för dessa båda unga,
som gingo hand i hand en sommarkväll.
Han hörde löftets ord från hennes tunga
och såg en framtid lyckosam och säll.

Han var så stark, han skulle tegar rödja
bland stenarna i backen, som han fått,
och barn och maka vårda, glädja stödja:
se där hans drömda stolta framtidsslott.

Som man och hustru de till verket gingo
att skapa sig ett hem vid skogens bryn.
Fast sent och bittida de slita fingo,
var deras hopp så ljusst som blåa skyn.

Och tegen vidgades och skänkte skördar,
och arbetet det gick med lif och lust.
Allt mer från karg natur han åt sig bördar,
med sten och stubbar har han mången dust.

En dag patron sig upp till torpet letar
och säger till Lars Johan tvär och kall:
»Du, Lars, du har ju stora, vackra vretar,
du flera dagsverksdagar göra skall.»

Nog var det hårdt att så få ökad börda
för hvad som förr var värdelöst och glömdt.
Att där i backen vacker gröda skörda,
därom patronen säkert aldrig drömt.

Så började å nyo hårda dagar,
för torpets skötsel åtgick mången natt.
Men Lars är stark ännu, han aldrig klagar;
för barn och maka sträfvar han så gladt.

De band, som barnen med sitt hem förena,
De slitas; barnen gå i världen ut.
Så småningom stå far och mor allena —
och arbetskraften tar så sakta slut.

Så nalkas slutet på den lefnadssaga,
som täljes under låga hyddans tak.
Att mödans lön för lifslång sträfvan taga
från fattigman — det är en hvardagssak.

Patronens son, som gården öfvertagit
utaf sin far, än mera sniken är.

Fast gården af den öde backen dragit
så mycken nytta, mer han dock begär.

Han lägger torpets vretar hop med gården:
han har ej hjärta för de gamlas nöd.
Och hus och bohag tager fattigvården,
som skall ge Lars och Karin nådebröd.

Nemesis.

(En bild ur allmogens lif.)

Den gamle han sitter i spiseln så tyst
och blickar så skyggt under skärmen.
Han vågar ej låta ett endaste knyst,
då ofta han knuffas från värmen.
Han sitter i vägen i spiselvrån,
men aldrig han vågar gå därifrån.

Den gamle han karfvar sitt torra bröd,
som snäsigt man åt honom kastar.
Fast gården har öfverflöd, lider han nöd
och ofta han hungrar och fastar.
Men alltid han sitter tyst i sin vrå,
Och jämt får han ovet, men tiger ändå.

Och nött är hans dräkt och smutsig han är,
ty ingen sig om honom vårdar.
Sitt öde med knotande tystnad han bär;
han äger ej mer några gårdar.
Han mistade allt, när en svärson han fick,
och fick ej till tack ens en värmande blick.

Nu är han en börda för gårdens patron,
och det får han känna och höra.

Hans dotter, som tager sig herrskapston,
hon tutar alltjämt i hans öra,
att bäst det vore om gubben slapp hän,
så kunde man få litet skapligt se'n.

Men gubben han karfvar på brödets kant
och tyckes ej höra på gnatet.
Vid hjärtlost bemötande har han sig vant,
men sväljer med bitterhet hatet.
Ack, finge han endast äta sig mätt,
så vore hans öde dock mera lätt.

Och åren förgå, och den gamle ser
af barn en växande skara;
och då blifva skällsorden ännu fler:
de små tro, att det skall så vara.
Men gamlingen karfvar sitt hårda bröd
och önskar, att snarast han vore död.

En gång han hade dock andra da'r
som herre på skuldfria gården,
den gård han ärft utaf mor och far,
som saknade ålderdomsvården;
ty sonen var själfvisk och hård mot dem.
som lämnat ifrån sig båd' gård och hem.

Nu fick han smaka hur godt det var
att barnbröd med snäsor få äta.
Nu hade han lönen från ungdomen kvar,
och det fick han dagligen veta.
Ty tanklöst öfvermod går igen,
har alltid hämnats och hämnas än.

Det moderna samhället.

Kan satt i stoppad stol af siden,
prelaten, fet och däst af mätnad,
och gnatade på nya tiden,
som vill från bördan tung ha lättnad.
Han ordade om »radikaler,
socialister, nykterister
och deras hemliga kabaler
mot gammalt godt, som ej har brister».

Förnöjsamhet med svält och saknad
den feta prosten jämt predikar.
Och ser han någon sträfvan vaknad
att söka blifva mänskors likar,
då hotar han med evig pina
de stackare, som tröttnat lida,
men lofvar trogna fåren sina
en evig fröjd, om blott de bida.

Och där ej andans vapen duga,
där skall polis och maktbud hjälpa
och tvinga massorna att buga —
tills maktens män i diket stjälpå
den gamla murkna statskareten,
som ej kan bära nya tiden,
ty växlarna på evigheten,
de dra' valuta, oviss, liten.

En lära utaf falska funder
har funnits upp att folk fördumma
med irrsken såsom tröstegrunder
att klagan öfver nöd förstumma.
Det är ett lättköpt lugn — för stunden.
Men tänk om massan börjar vakna
Och ej vill längre vara bunden,
ej längre mänskovärdet sakna!

Lag, religion, polis och knektar
de äro samhällsidealen.
Med deras hjälp man folket jäktar
till svält och död i bittra kvalen.
Man tror, att det är samhällsfriden,
då makten öfver rätten segrar:
det är »den gamla goda tiden»,
som för förblindadt öga hägrar.

Efter långa år.

Från söderns varma solskensland
en okänd främling kom
långt upp mot norr till älfvens strand
och såg sig flitigt om.

Han var helt underlig att se,
där sakta fram han gick.
Hvem kunde sig så där bete?
Hur glänste ej hans blick!

Vid älfvens strand han länge stod
och såg på forsens svall.
Hvad såg han i den strida flod,
i vattnets djupa fall?

Men när han vände därifrån,
en tår på kinden rann;
ty där i forsens vilda dån
hans mö sin hvila fann.

Från älfven till de dödas gård
han sakta framåt gick.
Där vid en enkel minnesvård
han stod med tårdränkt blick.

Där låg hans lefnadslycka gömd
inunder torfvan grön:
en solig ungdom, aldrig glömd,
en svunnen dröm så skön.

I sommarnattens stilla frid
han vandrade omkring,
där förr han gick med tärnan blid
och bytte trohetsring.

Nu är allt tyst. Ack där, ack där
han ingen möter mer.
En okänd främling blott han är
och endast saknad ser.

Och tyst han smyger sakta bort
från sina minnens värld.
Och efter vemodsnjutning kort
blir lång hans återfärd.

Folkfällor.

Man sätter fällor för villebråd,
som listigt lockas i snaran;
det är de hjärtlöses grymma dåd
mot dem, som ej märka faran.
Men det är riktigt, det skall så vara;
man är så van att så där förfara
mot värnlöshet.

Den starke lurar den svagare,
det är den gängse moralen.
Och så berömmes den starkare
för hederslösa kabalen.

Och rätt och sanning — de äro dömda,
att sparkas undan och blifva glömda
bland »hyggligt folk».

Den rike snobben krumbukter gör
för folkets dotter den fagra;
den oerfarna han lätt förför
med gyllne löften — så magra.
Och hon får bördan, får lida nöden
och tåligt höra förnäma flöden
af dumt förakt.

Som ärkefälla dock krogen står
för hela folket en fara,
och dagligdags i den fällan går
en ej ondt anande skara.
Och spårén flöda af sorg och tårar
och offren skällas för pack och dårar
i hjärtlöst hån.

